

διών στοιχημάτων, δεν πιθανολογείται ότι δικαιούται να απαγορεύει και τη διαφήμιση παιχνιδιών τύπου καζίνο. Πρέπει επομένως να ρυθμιστεί η κατάσταση με κάλυψη ασφαλιστικών μέτρων διότι συντρέχει και επείγουσα προς τούτο περίπτωση, καθόσον η απαγόρευση διαφήμισης της εν λόγω ιστοσελίδας θα επιφέρει μεγάλη και άμεση οικονομική ζημιά στις αιτούσες και στο απασχολούμενο από αυτές πολυάριθμο προσωπικό.

Το ασφαλιστικό μέτρο που αρμόζει στη συγκεκριμένη περίπτωση για τη ρύθμιση της κατάστασης αυτής, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, το οποίο δεν υποχρεούται να διατάξει το μέτρο που ζητείται (άρθρο 692 παρ. 1 ΚΠολΔ), είναι να υποχρεωθεί προσωρινά η καθής να μην παρεμποδίζει με οποιονδήποτε τρόπο τις αιτούσες να διαφημίζουν στους διαφημιστικούς χώρους των σταδίων των παραπάνω ΠΑΕ την ιστοσελίδα ... Πρέπει επομένως να γίνει εν μέρει δεκτή η κρινόμενη αίτηση, ως και ουσιαστικά βάσιμη. Περαιτέρω, πρέπει να απειληθεί σε βάρος της καθής χρηματική ποινή ποσού 3.000 ευρώ υπέρ των αιτουσών για κάθε παράβαση της απόφασης. Τέλος, πρέπει να καταδικασθεί η καθής, λόγω της ήπιας της (άρθρο 176 ΚΠολΔ) στα δικαστικά έξοδα των αιτουσών όπως ορίζεται ειδικότερα στο διατακτικό. [...]

[Δέχεται εν μέρει την αίτηση.]

ΠΠρΑθ 6544/2006

Πρόεδρος: **Β. Κωστόπουλος**, Πρόεδρος Πρωτοδικών

Εισηγήτρια: **Β. Τσατά**, Πρωτοδικής

Δικηγόροι: **Χ. Κολιάτος**, **Μ. Μαρίνος**, **Π. Αναγνωστόπουλος**,
Ε. Γιαννακάκης, **Β. Φαλαγκαράκης**

Διατάξεις: άρθρα 2, 6, 8 Ν 2121/1993, Ν 2819/2000, Οδηγία 96/9/ΕΟΚ

Προστασία βάσεων δεδομένων. Γεωγραφικοί χάρτες. Ο κατασκευαστής γεωγραφικών χαρτών προστατεύεται ως κατασκευαστής βάσεων δεδομένων, εφόσον έχει πραγματοποιήσει ουσιώδη επένδυση στην κατασκευή της βάσης. Πραγματικά περιστατικά. Η παράνομη αφαίρεση και επαναχρησιμοποίηση όχι απλά ουσιώδους τμήματος της βάσης δεδομένων, αλλά ολόκληρης συνιστά παραβίαση του δικαιώματος του κατασκευαστή. Υπολογισμός αποζημίωσης.

Η Οδηγία 96/9 ΕΟΚ θέσπισε ένα εναρμονισμένο καθεστώς νομικής προστασίας των βάσεων δεδομένων εντός της Κοινότητας. Στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία ενσωματώθηκε ικανοποιητικά με το Ν 2819/2000. Ως βάση δεδομένων νοείται «η συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξαρτήτων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή με άλλο τρόπο» (άρθρα 1 παρ. 2 της Οδηγίας 96/9 ΕΟΚ και παρ. 2α του άρθρου 2 του Ν 2121/1993, που προστέθηκε με το άρθρο 7 παρ. 1 Ν 2819/2000). Κατά τις αιτιολογικές

σκέψεις της Οδηγίας 96/9, στην έννοια των βάσεων δεδομένων υπάγονται τόσο οι ηλεκτρονικές (ψηφιακές) βάσεις δεδομένων, όσο και οι μη ηλεκτρονικές (παραδοσιακές) βάσεις δεδομένων (αιτ. σκ. 14), ο όρος «βάση δεδομένων» πρέπει να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνει κάθε είδους συλλογές έργων, λογοτεχνικών, καλλιτεχνικών, μουσικών ή άλλων ή άλλο υλικό, όπως κείμενα, ήχους, εικόνες, αριθμούς, πραγματικά στοιχεία και δεδομένα (αιτ. σκ. 17), στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων περιλαμβάνονται και τα CD-ROM και CD-I (αιτ. σκ. 23), η συμπύληση διαφόρων μουσικών εκτελέσεων CD δεν είναι βάση δεδομένων (αιτ. σκ. 19) και η προστασία της Οδηγίας δεν εκτείνεται στα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών (αιτ. σκ. 23). Με την Οδηγία 96/9 ΕΟΚ θεσπίστηκε το σύστημα «διπλής προστασίας» των βάσεων δεδομένων: προστατεύονται είτε με το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, είτε με το νέο, ειδικής φύσης δικαίωμα του κατασκευαστή βάσης δεδομένων. Η προστασία της βάσης δεδομένων δεν εκτείνεται στα δεδομένα τα οποία περιέχει η βάση. Προστατεύεται η κατάταξη, η διευθέτηση και η οργάνωση του περιεχομένου της. Αντικείμενο προστασίας με το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας είναι οι βάσεις δεδομένων, οι οποίες λόγω της επιλογής ή της διευθέτησης του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα (άρθρο 3 παρ. 1 της Οδηγίας 96/9 και παρ. 2α του άρθρου 2 Ν 2121/1993). Για να προστατευθεί έτσι, η βάση δεδομένων με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας πρέπει να καταδειχθεί μια πρωτοτυπία στην επιλογή ή στην οργάνωση του υλικού της. Μια βάση δεν θα είναι πρωτότυπη, εάν δεν υπάρχει καμία επιλογή στο υλικό ή αν η διευθέτηση γίνεται με κριτήρια αυτονόητα (π.χ. όλοι οι πολίτες ενός Δήμου ή όλα τα ονόματα με αλφαβητική σειρά (βλ. *Μ. Κανελλοπούλου - Μπότη*, Νομική Προστασία Βάσεων Δεδομένων, έκδοση 2004, σελ. 57). Εξάλλου στο άρθρο 3 παρ. 1 εδ. β' της Οδηγίας διευκρινίζεται ότι κανένα άλλο κριτήριο, εκτός από την πρωτοτυπία, δεν θα καθορίζει την προστασία της βάσης με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και ιδίως δεν θα πρέπει να γίνεται καμία αξιολόγηση της ποιοτικής ή αισθητικής αξίας της (αιτ. σκ. 16). Υποκείμενο προστασίας κατά το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας είναι ο δημιουργός του. Κατά το άρθρο 4 της Οδηγίας, ο δημιουργός της είναι το φυσικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών προσώπων που έχει δημιουργήσει τη βάση δεδομένων ή, εφόσον επιτρέπεται από τη νομοθεσία του κράτους - μέλους, το νομικό πρόσωπο που ορίζεται ως δικαιούχος από τη νομοθεσία αυτή. Κατά το ελληνικό δίκαιο μόνο τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να είναι δημιουργοί, ενώ τα νομικά πρόσωπα μπορούν μόνο δευτερογενώς να αποκτήσουν την ιδιότητα του δικαιούχου (άρθρα 6 και 8 Ν 2121/1993). Ο δημιουργός της βάσης δεδομένων έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέψει ή να απαγορεύει: α) την προσωρινή ή διαρκή αναπαραγωγή της βάσης δεδομένων με κάθε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει, β) τη μετάφραση, προσαρμογή, διευθέτηση και οποιαδήποτε άλλη μετατροπή της βάσης δεδομένων, γ) οποιαδήποτε μορφή διανομής της βάσης δεδομένων ή

αντιγράφων της στο κοινό. Η πρώτη πώληση αντιγράφου της βάσης δεδομένων στην Κοινότητα από το δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του, συνεπάγεται ανάληψη του δικαιώματος μεταπώλησης του εν λόγω αντιγράφου στην Κοινότητα, δ) οποιαδήποτε ανακοίνωση, επίδειξη ή παρουσίαση της βάσης δεδομένων στο κοινό, ε) οποιαδήποτε αναπαραγωγή διανομή, ανακοίνωση, επίδειξη ή παρουσίαση, στο κοινό των αποτελεσμάτων των πράξεων που αναφέρονται στο στοιχ. β' (άρθρο 5 της Οδηγίας 96/9 και παρ. 3 του άρθρου 3 του Ν 2121/1993, που προστέθηκε με το άρθρο 7 παρ. 3 Ν 2819/2000). Υποκείμενο της προστασίας με το ειδικής φύσεως (suī generis) δικαίωμα είναι ο κατασκευαστής βάσης δεδομένων, δηλ. το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που λαμβάνει την πρωτοβουλία και επωμίζεται τον κίνδυνο των επενδύσεων (άρθρο 3 παρ. 1 Οδηγίας 96/9 και 45Α παρ. 1 εδ. β' Ν 2121/1993). Ο κατασκευαστής της βάσης δεδομένων έχει το ειδικό δικαίωμα να απαγορεύει την εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσης δεδομένων, αξιολογούμενου ποιοτικά ή ποσοτικά, εφόσον η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου της βάσης δεδομένων καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση (άρθρο 7 παρ. 1 Οδηγίας 96/9 και 45Α παρ. 1 εδ. α' Ν 2121/1993). Το ευεργέτημα της προστασίας βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος προβλέπεται μόνο για τις βάσεις δεδομένων που πληρούν ένα συγκεκριμένο κριτήριο, ήτοι η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου τους καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση. Κτήση δεδομένων είναι η συλλογή, η συγκέντρωση των δεδομένων ή άλλου υλικού της βάσης, ενώ ο έλεγχος αναφέρεται στην επαλήθευση, στη συμπλήρωση, στην ενημέρωση και τη διαρκή διόρθωση της βάσης, χαρακτηριστικά βέβαια, μιας «έγκυρης» βάσης δεδομένων.

Η παρουσίαση της βάσης αναφέρεται στην ανάκτηση και μετάδοση των πληροφοριών, στη χρήση του σχετικού λογισμικού, στο θησαυρό της βάσης, στα ευρετήρια κ.λπ. (βλ. *Μ. Κανελλοπούλου - Μπότη*, ό.π., σελ. 65). Ως προς το ζήτημα της ουσιώδους ποσοτικής ή ποιοτικής επενδύσεως το ΔΕΚ έχει αποφανθεί ως εξής: «Η έννοια της επένδυσης που συνδέεται με την απόκτηση του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων σημαίνει τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση υφιστάμενων στοιχείων και τη συγκέντρωσή τους στην εν λόγω βάση, ενώ δεν περιλαμβάνει τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία των στοιχείων που συναποτελούν το περιεχόμενο μιας βάσης δεδομένων. Η έννοια της επένδυσης που συνδέεται με τον έλεγχο του περιεχομένου της βάσης δεδομένων σημαίνει τα μέσα που χρησιμοποιούνται προκειμένου να εξασφαλισθεί η πιστότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην εν λόγω βάση, για τον έλεγχο της ακρίβειας των αναζητούμενων στοιχείων, κατά τη δημιουργία της βάσεως αυτής, καθώς και κατά την περίοδο λειτουργίας της. Η έννοια της επένδυσης που συνδέεται με την παρουσίαση του περιεχομένου της βάσης δεδομένων αφορά τα μέσα που χρησιμοποιούνται για να

αποκτήσει η εν λόγω βάση τη λειτουργία επεξεργασίας των πληροφοριών, ήτοι τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη συστηματική ή μεθοδική διευθέτηση των στοιχείων που περιέχονται στη βάση αυτή, καθώς και την οργάνωση της δυνατότητας ατομικής προσβάσεως στα στοιχεία αυτά». Η ανάγκη αναγνώρισης του ειδικού δικαιώματος στον κατασκευαστή της βάσης δεδομένων συνίσταται στο ότι για την κατασκευή βάσεων δεδομένων απαιτείται η επένδυση σημαντικών ανθρώπινων, τεχνικών και οικονομικών πόρων, ενώ η αντιγραφή των εν λόγω βάσεων δεδομένων ή η πρόσβαση σε αυτές είναι δυνατή με κόστος πολύ μικρότερο από εκείνο που συνεπάγεται η ανεξάρτητη δημιουργία τους (αιτ. σκ. 7 της Οδηγίας 96/9). Ως «εξαγωγή» νοείται η μόνιμη ή προσωρινή μεταφορά του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου βάσης δεδομένων σε άλλο υλικό φορέα με οποιοδήποτε μέσο ή με οποιαδήποτε μορφή. Ως «επαναχρησιμοποίηση» νοείται η πάσης μορφής διάθεση στο κοινό του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσης δεδομένων με διανομή αντιγράφων, εκμίσθωση, μετάδοση με άμεση επικοινωνία ή με άλλες μορφές (άρθρο 7 παρ. 2 Οδηγίας 96/9 και 45Α παρ. 2 Ν 2121/1993). Το ουσιώδες ή επουσιώδες της αφαίρεσης/επαναχρησιμοποίησης της βάσης δεδομένων μπορεί να κριθεί είτε ποσοτικά είτε ποιοτικά. Η εξαγωγή και η επαναχρησιμοποίηση επουσιώδους μέρους της βάσης δεδομένων επιτρέπεται ελεύθερα, αρκεί όμως να μην είναι επανειλημμένη και συστηματική και να μην θίγει το δικαίωμα του κατασκευαστή ή να μην συγκρούεται με την κανονική εκμετάλλευση της βάσης δεδομένων (άρθρα 7 παρ. 5 της Οδηγίας 96/9 και 45Α παρ. 4 του Ν 2121/1993). Η πρακτική σημασία της προστασίας με το ειδικό αυτό δικαίωμα είναι μεγάλη γιατί καλύπτονται οι περιπτώσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο της πνευματικής ιδιοκτησίας ή για τις οποίες υπάρχει αμφιβολία ως προς την προστασία αυτή, όπως οι περιπτώσεις βάσεων δεδομένων με καθαρά αριθμητικά στατιστικά στοιχεία, με διευθύνσεις ή δρόμους, τηλεφωνικοί κατάλογοι κ.λπ. Θα πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι πρόκειται για ένα δικαίωμα «ειδικής φύσης» που δεν κατατάσσεται ούτε στο δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ούτε στα συγγενικά δικαιώματα (βλ. *Δ. Καλλινίκου*, Πνευματική Ιδιοκτησία και Συγγενικά Δικαιώματα, β' έκδ. (2005), σελ. 78). [...]

Η αγωγή κατά την κύρια βάση της με την οποία η ενάγουσα ζητεί προστασία ως δημιουργού του έργου (βάσης δεδομένων) κατά τις διατάξεις του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Ν 2121/1993) είναι απορριπτέα ως αδύστη, διότι δεν αναφέρεται καθόλου σε αυτή το φυσικό πρόσωπο που είναι δημιουργός της βάσης δεδομένων και καταρχήν δικαιούχος κατά πρωτότυπο τρόπο του πηθικού και περιουσιακού δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας επί αυτής, εφόσον κατά το ελληνικό δίκαιο (άρθρο 6 Ν 2121/1993) μόνο το φυσικό πρόσωπο μπορεί να είναι δικαιούχος του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά αναφέρεται αδύστη ότι η ενάγουσα έχει καταστεί δευτερογενώς δικαιούχος του περιουσιακού δικαιώματος πνευματικής ιδιο-

κποσίας επί της βάσης δεδομένων (βλ. Εφαθ 5321/1989 ΕΕμπΔ 1991,537). [...]

Η πρώτη και η δεύτερη των εναγομένων με τις νομοτύπως καταθεθείσες προτάσεις τους αρνούνται καθ' ολοκληρίαν την αγωγή και περαιτέρω η πρώτη εναγομένη προτείνει παραδεκτως την ένσταση της εξάμηνης παραγραφής των ενδίκων αξιώσεων της ενάγουσας από τη γνώση (έτος 2003) της επίδικης συμπεριφοράς εκ μέρους της ενάγουσας μέχρι την άσκηση της κρινόμενης αγωγής (16.12.2005), ενώ η ως άνω ένσταση προβάλλεται απαράδεκτη από τη δεύτερη εναγομένη με την προσθήκη - αντίκρουση των προτάσεών της. Η ένσταση είναι νόμιμη (άρθρο 19 Ν 146/1914), καθότι μέρος αφορά τις αξιώσεις που θεμελιώνονται στο νόμο περί αθέμιτου ανταγωνισμού, δεδομένου ότι και για τις θεμελιούμενες στα άρθρα 45Α και 65 του Ν 2121/1993 αξιώσεις ισχύει η δεκαπενταετής παραγραφή της παρ. 7 του άρθρου 45Α Ν 2121/1993 (βλ. Μ. Μαρίνο, Αθέμιτος Ανταγωνισμός, σελ. 303, παρ. 636).

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων αποδείξω και ανταποδείξω που εξετάστηκαν νομίμως στο ακροατήριο του Δικαστηρίου αυτού, οι οποίες περιέχονται στα ταυτάριθμα με την παρούσα πρακτικά συνεδριάσής του, την υπ' αριθμ. ... ένορκη βεβαίωση του ... ενώπιον της Ειρηνοδίκου Αθηνών ..., που προσκομίζει η ενάγουσα, η οποία λαμβάνεται υπόψη καθόσον συντάχθηκε κατόπιν προηγούμενης νόμιμης και εμπρόθεσμης κλίτευσης των εναγομένων, τις ... εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Αθηνών ..., τις υπ' αριθ. ..., ..., ... ένορκες βεβαιώσεις των ..., ..., ..., αντίστοιχα ενώπιον της Ειρηνοδίκου ..., που προσκομίζει η πρώτη εναγομένη, οι οποίες λαμβάνονται υπόψη καθόσον συντάχθηκαν κατόπιν νόμιμης και εμπρόθεσμης κλίτευσης της ενάγουσας (βλ. τις υπ' αριθμ. ... εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή ... στο Πρωτοδικείο Αθηνών) και απ' όλα τα έγγραφα που νομοτύπως επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα είναι εταιρία που ασχολείται από το έτος 1989 με τη συλλογή χαρτογραφικών δεδομένων (πληροφοριών) με σκοπό τη χαρτογράφηση, σχεδίαση, εκτύπωση και έκδοση χαρτών και οδηγών πόλεων για ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Οι χάρτες που εκδίδει φέρουν το διακριτικό τίτλο «ΠΟΛΥΟΔΗΓΟΣ», έχουν καθιερωθεί πολλά χρόνια στην ελληνική αγορά και είναι γεωγραφικοί και οδικοί για όλους τους νομούς της ελληνικής επικράτειας και πολεοδομικοί για τις πόλεις και πρωτεύουσες των νομών και κυκλοφορούν σε έντυπη και σε ηλεκτρονική - ψηφιακή μορφή, όπως θα αναφερθεί ειδικότερα παρακάτω. Από το έτος 1996 η ενάγουσα άρχισε να συνεργάζεται με την εταιρία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» (ΟΤΕ ΑΕ), προμηθευόντάς την με έντυπους χάρτες για να χρησιμοποιηθούν προς εκτύπωση στους καταλόγους της, δηλαδή το ΧΡΥΣΟ ΟΔΗΓΟ, που είναι κατάλογος επαγγελματιών, το ΧΡΥΣΟ ΣΥΝΟΔΗΓΟ, που είναι κατάλογος πληροφοριών για τους οδηγούς αυτοκινήτου και μοτοσικλέτας για όλη την Ελλάδα, το έντυπο Blue Pages (μετονομάσθηκε σε GREEK YELLOW PAGES), που είναι αγγλόφωνος επαγγελματικός και τουριστικός οδηγός κ.λπ. Ειδικότερα, η μεταξύ τους συνεργασία αρχικά αφορούσε την προμήθεια έντυπων χαρτών για το ΧΡΥΣΟ ΟΔΗΓΟ της Αθήνας και στη συνέχεια και για τους υπόλοιπους ΧΡΥΣΟΥΣ ΟΔΗΓΟΥΣ, το δε έτος 1999 η ενάγουσα μετά από δημόσιο μειοδοτικό διαγωνισμό και βάσει της υπ' αριθμ. έγγραφης παραγγελίας της εταιρίας «ΟΤΕ ΑΕ» προμήθευσε την τελευταία με μια πλήρη σειρά έντυπων χαρτών για ολόκληρη την ελληνική επικράτεια

για να χρησιμοποιηθούν στις εκδόσεις του ΧΡΥΣΟΥ ΟΔΗΓΟΥ 1999-2000, οι οποίοι ήταν πολεοδομικοί για τις πόλεις και τις πρωτεύουσες των νομών και γεωγραφικοί και οδικοί για τις υπόλοιπες περιοχές. Στην ανωτέρω παραγγελία προβλεπόταν η επανέκδοση των χαρτών από την ενάγουσα για τρεις συνεχόμενες φορές, οι οποίες θα περιελάμβαναν όλες τις εκάστοτε μεταβολές και ενημερώσεις μέχρι την ημερομηνία παράδοσής τους καθώς επίσης παρεχωρείτο από την ενάγουσα στην εταιρία «ΟΤΕ ΑΕ» η άδεια εκμετάλλευσης των χαρτών για τη συγκεκριμένη χρήση και όσο χρονικό διάστημα αυτή διαρκεί. Με την υπ' αριθμ. ... σύμβαση απόσχισης κλάδου του Συμβολαιογράφου Αθηνών ... πραγματοποιήθηκε η απόσχιση του κλάδου του τηλεφωνικού καταλόγου της εταιρίας «ΟΤΕ ΑΕ» και εισφορά του στην πρώτη εναγομένη ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΟΤΕ ΑΕ» και το διακριτικό τίτλο «INFOTE Α.Ε.», που είναι θυγατρική εταιρία του ομίλου εταιριών ΟΤΕ και συστήθηκε με την υπ' αριθμ. ... πράξη του Συμβολαιογράφου Αθηνών ... και διορθώθηκε με την υπ' αριθμ. ... πράξη του ιδίου Συμ/φου, όπως αποδεικνύεται πλήρως από το προσκομισθέν ΦΕΚ 2918/23.5.2001 (τεύχος ΑΕ και ΕΠΕ) στο οποίο δημοσιεύθηκε η απόφαση της Νομάρχου Αθηνών (...), με την οποία δόθηκε η άδεια σύστασης της ανωτέρω εταιρίας και εγκρίθηκε το καταστατικό της και βεβαιώνεται ότι έγινε η καταχώριση της εταιρίας αυτής στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών την 21.5.2001. Η προαναφερόμενη υπ' αριθμ. ... αρχική παραγγελία προμήθειας χαρτών της εταιρίας «ΟΤΕ ΑΕ» από την ενάγουσα ανανεώθηκε όπως προβλεπόταν, τρεις φορές και τελευταία φορά (3η) ανανεώθηκε με την υπ' αριθμ. ... έγγραφη παραγγελία της πρώτης εναγομένης (INFOTE ΑΕ) για τη χρησιμοποίηση των χαρτών προς εκτύπωση στις εκδόσεις του ΧΡΥΣΟΥ ΟΔΗΓΟΥ 2002-2003. Εξάλλου το έτος 2000, η ενάγουσα κυκλοφόρησε τους χάρτες πόλεων και σε ηλεκτρονική ψηφιακή μορφή (CD-ROM) και παραχώρησε στην εταιρία «ΟΤΕ ΑΕ» CD-ROM με χάρτες πόλεων ολόκληρης της ελληνικής επικράτειας μαζί με τα αντίστοιχα ευρετήρια δρόμων και τους ταχυδρομικούς κώδικες. Τους χάρτες αυτούς σε ηλεκτρονική - ψηφιακή μορφή, κυκλοφόρησε η πρώτη εναγομένη σε CD-ROM του ΧΡΥΣΟΥ ΟΔΗΓΟΥ το έτος 2001. Οι χάρτες της ενάγουσας που κυκλοφορούν σε έντυπη και σε ηλεκτρονική - ψηφιακή μορφή κατά τα ανωτέρω, πληρούν την έννοια της βάσης δεδομένων κατά την Οδηγία 96/9 ΕΟΚ και των άρθρων 2 παρ. 2α και 45Α του Ν 2121/1993, λόγω της συλλογής, οργάνωσης και επεξεργασίας του υλικού τους, καθόσον περιέχουν γεωγραφικές πληροφορίες για όλες τις περιοχές της Ελλάδας (γεωγραφικοί χάρτες) και πληροφορίες για οδούς, ταχυδρομικούς κώδικες, οικοδομικά τετράγωνα, πλατείες, δημόσιες υπηρεσίες, νοσοκομεία κ.λπ. για όλες τις πόλεις της Ελλάδας, ταξινομημένες συστηματικά, παρέχοντας πρόσβαση σε αυτές κατά εύχρηστο τρόπο. Η όλη δημιουργία των χαρτών αποτελεί πολυδάπανη και εξειδικευμένη εργασία για την οποία η ενάγουσα διαθέτει εγκαταστάσεις, απασχολεί εξειδικευμένο προσωπικό και πλήθος εξωτερικών συνεργατών, οι δε σχετικές εργασίες αφορούν τη συλλογή χαρτογραφικών πληροφοριών, τον έλεγχο της ακριβείας τους, την επεξεργασία των πληροφοριών, συνιστάμενη στην επιλογή και συστηματική διευθέτηση των στοιχείων και στην καταχώρισή τους σε έντυπους χάρτες και σε ηλεκτρονικούς - ψηφιακούς (CD-ROM). Η συγκέντρωση των χαρτογραφικών πληροφοριών, ο έλεγχος της ακριβείας τους, η οργάνωση και η διευθέτησή τους απαιτεί ιδιαίτερη προσπάθεια, κοπιαστική και χρονοβόρα εργασία, λόγω του πλήθους των πληροφοριών από πολλές και διαφορετικές πηγές, της

έρευνας που απαιτείται για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας τους και της συνεχούς ενημέρωσής τους και της ανάγκης της επιλογής και οργάνωσης - διευθέτησης των πιο σημαντικών πληροφοριών. Έτσι η αναζήτηση, συγκέντρωση των πληροφοριών που συγκροτούν τους χάρτες, ο έλεγχος της ακριβείας τους και η παρουσίασή τους καταδεικνύουν ουσιώδη επένδυση της ενάγουσας, δυνάμενη να δικαιολογήσει το ευεργέτημα προστασίας βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος του άρθρου 45Α Ν 2121/1993. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι το Φεβρουάριο του 2003 διακόπηκε η συνεργασία μεταξύ της ενάγουσας και της πρώτης εναγομένης (INFOTE AE) καθόσον η τελευταία με το υπ' αριθμ. ... έγγραφό της απαιτούσε από την ενάγουσα την αφαίρεση της ένδειξης του διακριτικού τίτλου της «ΠΟΛΥΟΔΗΓΟΣ» από τους χάρτες. Στη συνέχεια μεταξύ της πρώτης και δεύτερης εναγομένης καταρτίστηκε η υπ' αριθμ. ... σύμβαση, με την οποία η τελευταία ανέλαβε την υποχρέωση να προμηθεύσει την πρώτη εναγομένη με ψηφιακού (vector) και ηλεκτρονικούς (raster) χάρτες ολόκληρης της ελληνικής επικράτειας και συγχρόνως εκχώρησε σε αυτή «το δικαίωμα χρήσης ή δημοσίευσης ή εκτύπωσης των χαρτών αυτών και σημείων ενδιαφέροντος σε όλα τα έντυπα ή ηλεκτρονικά ή ψηφιακά ή τηλεφωνικά προϊόντα και υπηρεσίες της εταιρίας (INFOTE AE) ή σε προϊόντα και υπηρεσίες κοινοπραξιών που συμμετέχει η INFOTE ή θυγατρικών εταιριών της INFOTE, είτε σε διαγωνισμούς για την πώληση έργων από την INFOTE για λογαριασμό τρίτων, προκειμένου να παράγει έντυπα ή ηλεκτρονικά ή ψηφιακά προϊόντα ή υπηρεσίες, καθώς επίσης και το δικαίωμα χρήσης όλων αυτών από τρίτους που η εταιρία (INFOTE AE) έχει συμβληθεί με συμβόλαιο outsourcing για παροχή δικών της προϊόντων - υπηρεσιών» (άρθρο 1.2α). Ας σημειωθεί ότι βάσει ειδικότερου όρου της ανωτέρω σύμβασης (άρθρο 1.2στ) η δεύτερη εναγομένη δεν θα είχε το δικαίωμα αναγραφής της επωνυμίας της ή του λογοτύπου της στους χάρτες που θα παρέδιδε, παρά μόνον κατόπιν έγγραφης συνεργασίας των δύο συμβαλλομένων. Σε εκτέλεση της σύμβασης αυτής η δεύτερη εναγομένη παρέδωσε στην πρώτη εναγομένη χάρτες όλης της ελληνικής επικράτειας που χρησιμοποιήθηκαν από την τελευταία στην έκδοση του ΧΡΥΣΟΥ ΣΥΝΟΔΗΓΟΥ - Μάρτιος 2003 και στο έντυπο GREEK YELLOW PAGES, πλν όμως οι χάρτες αυτοί είχαν σοβαρά λάθη και ελλείψεις. [...] Προς αντιμετώπιση του προβλήματος που δημιουργήθηκε και που έθετε σε σοβαρό κίνδυνο την αξιοπιστία και τη φήμη της πρώτης εναγομένης, η τελευταία με τα υπ' αριθμ. ... και ... έγγραφα της προς τη δεύτερη εναγομένη επισήμανε τα λάθη και τις ελλείψεις των χαρτών στον εντοπισμό των οποίων προέβαινε κατόπιν αντιπαραβολής που έκαναν υπάλληλοί της με χάρτες της ενάγουσας, που κατά τα προαναφερόμενα της είχαν παραχωρηθεί και καλούσε τη δεύτερη εναγομένη να προβεί σε άμεση διόρθωση των λαθών και συμπλήρωση των ελλείψεων με βάση τα δείγματα χαρτών της ενάγουσας, τα οποία της παρέδωσε με τα υπ' αριθμ. ... και ... έγγραφα της. Παρότι στα ανωτέρω έγγραφα ... και ... αναφέρεται ότι παραδόθηκαν από την πρώτη των εναγομένων στη δεύτερη αυτών δείγματα των χαρτών της ενάγουσας, με βάση το γεγονός ότι όπως προέκυψε τα λάθη και οι παραλείψεις εντοπίζονταν σε όλους σχεδόν τους χάρτες της ελληνικής επικράτειας και δη Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας, Κρήτης, Πελοποννήσου, Θεσσαλίας, Βορειοανατολικού Αιγαίου, Στερεάς και Κυκλάδων συνάγεται ότι παραδόθηκαν στη δεύτερη εναγομένη, όχι απλώς δείγματα των χαρτών της ενάγουσας, αλλά ολόκληρη η σειρά των χαρτών της ενάγουσας για τις ανωτέρω περιοχές της Ελλάδος, η οποία προήρχετο είτε από τους έντυπους χάρτες

που είχαν παραδοθεί στην εταιρία «ΟΤΕ ΑΕ» βάσει της υπ' αριθμ. ... παραγγελίας, είτε ήταν εκτυπωμένοι από την ηλεκτρονική - ψηφιακή βάση χαρτών που είχε παραδοθεί στην ανωτέρω εταιρία το έτος 2000. [...] Η δεύτερη εναγομένη χρησιμοποίησε τους χάρτες της ενάγουσας και βάσει αυτών προέβη στην έκδοση νέων χαρτών που προμήθευσε στην πρώτη εναγομένη και χρησιμοποιήθηκαν προς εκτύπωση στις εκδόσεις του ΧΡΥΣΟΥ ΟΔΗΓΟΥ 2003. Η χρησιμοποίηση των χαρτών της ενάγουσας από τη δεύτερη εναγομένη αφορούσε τόσο στην αντιγραφή των γεωγραφικών πληροφοριών, καθότι οι χάρτες της δεύτερης εναγομένης παρουσίαζαν σοβαρές παραλείψεις, πράγματα που σημαίνει ότι αυτή είχε έλλειμμα πληροφοριών, όσο και στην αντιγραφή της επιλογής και της διευθέτησης των πληροφοριών και στην τελική παρουσίασή τους στους χάρτες. [...]

Ο ισχυρισμός της πρώτης και δεύτερης των εναγομένων ότι δεν προέβησαν στην αντιγραφή και χρησιμοποίηση της γεωγραφικής βάσης δεδομένων - χαρτών της ενάγουσας, επειδή οι χάρτες που είχε προμηθεύσει η ενάγουσα στην πρώτη εναγομένη σε CD-ROM ήταν σε ηλεκτρονική μορφή (raster) και όχι σε ψηφιακή (vector) και ως εκ τούτου δεν είχαν την κατάλληλη μορφή για να χρησιμοποιηθούν είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, εφόσον αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα είχε παραχωρήσει στην πρώτη εναγομένη γεωγραφική βάση δεδομένων τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική - ψηφιακή μορφή (CD-ROM). Άλλωστε και μόνο η έντυπη γεωγραφική βάση δεδομένων της ενάγουσας που είχε παραχωρηθεί βάσει της υπ' αριθμ. ... παραγγελίας και ανανεώθηκε στη συνέχεια για τρεις φορές μπορούσε με τα σύγχρονα μέσα τεχνολογίας της πληροφορικής να μετατραπεί σε ψηφιακή. Ας σημειωθεί επ' αυτού, ότι το αρχικό σχέδιο της Επιτροπής για τη σύνταξη της Οδηγίας 96/9 ΕΟΚ για τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων προέβλεπε περιοριστικά μόνο την προστασία των ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων, αλλά στην πορεία των εργασιών η ιδέα αυτή απορρίφθηκε, ώστε να αποφευχθεί η διαφορετική νομική αντιμετώπιση των μη ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων μόνο επειδή δεν έχουν λάβει μορφή αναγνώσιμη από μηχανή. Και τούτο διότι με τη χρήση σύγχρονων μέσων σάρωσης («scanner») και οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων ("optical character recognition") ακόμη και μη ψηφιακές βάσεις δεδομένων μπορούν εύκολα να αντιγραφούν και να επαναχρησιμοποιηθούν σε ψηφιακή ή όχι ("hard copy") μορφή - «η χρήση του σαρωτή δεν μπορεί να καθορίζει και τη νομική προστασία» (βλ. *Μ. Κανελλοπούλου - Μπότη, ό.π., σελ. 25*). Περαιτέρω, τον Οκτώβριο του 2003 άρχισε να λειτουργεί η υπηρεσία της πρώτης εναγομένης «ΧΡΥΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ 11811», που είναι τηλεφωνική υπηρεσία παροχής πληροφοριών για επαγγελματίες, για τις περιοχές της Αττικής, της Θεσσαλονίκης και τις πόλεις Ηράκλειο, Πάτρα, Βόλος (Ολυμπιακές Πόλεις). Η ανωτέρω υπηρεσία της πρώτης εναγομένης λειτουργήσε αποκλειστικά με τη χρήση της γεωγραφικής βάσης δεδομένων της ενάγουσας και ειδικότερα με τους έντυπους χάρτες που είχαν παραδοθεί στην πρώτη εναγομένη με την υπ' αριθμ. ... παραγγελία, οι οποίοι με τη χρήση του scanner σαρώθηκαν και μετατράπηκαν σε ψηφιακούς, με τους ηλεκτρονικούς ψηφιακούς χάρτες που της είχαν παραδοθεί σε CD-ROM το έτος 2000, αλλά και με τους χάρτες για τις πρωτεύουσες των νομών που παραχώρησε η ενάγουσα στην πρώτη εναγομένη το Σεπτέμβριο του 2003 προς εκτύπωση στις εκδόσεις του ΧΡΥΣΟΥ ΟΔΗΓΟΥ Σεπτέμβριος 2003 - Μάρτιος 2004, κατά τη μεταξύ τους νέα περίοδο συνεργασίας, λόγω των προαναφερόμενων σοβαρών λαθών και παραλείψεων που είχαν οι χάρτες της δεύτερης εναγομένης. Τη σύμ-

βασή της με τη δεύτερη εναγομένη κατήγγειλε η πρώτη εναγομένη στις 16.10.2003 με την από 2.10.2003 έγγραφη καταγγελία της. Ο ισχυρισμός της πρώτης εναγομένης ότι η τηλεφωνική υπηρεσία «ΧΡΥΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ 11811» λειτούργησε με γεωγραφικούς χάρτες που προμηθεύτηκε για τις πόλεις της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης από την ανώνυμη εταιρία «...» το έτος 2001 βάσει της μεταξύ τους υπ' αριθμ. ... συμβάσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι με την υπ' αριθμ. ... σύμβαση η πρώτη εναγομένη προμηθεύτηκε από την εταιρία «...» λογισμικό (άρθρ. 1.1) για την αξιοποίηση των ήδη υπαρχόντων χαρτών (αναζήτηση της γεωγραφικής πληροφορίας) που διέθετε και είχε προμηθευτεί από την ενάγουσα. Σημειωτέον ότι στην ενότητα β' του άρθρου 1.1 της ανωτέρω σύμβασης με τον τίτλο «Λοιπές υποδομές Λογισμικού» εντάσσεται η «Γεωγραφική Πληροφορία» (Χάρτες Αθήνας - Θεσσαλονίκης (20 άδειες). Άλλωστε η εταιρία «...» ήταν αδύνατο να προμηθεύσει την πρώτη εναγομένη με γεωγραφικά δεδομένα (πρωτογενείς πληροφορίες), αφού δεν είναι χαρτογραφική εταιρία αλλά εταιρία πληροφοριακών συστημάτων. Ακόμη η πρώτη εναγομένη δεν εξηγεί με ποιους χάρτες λειτούργησε η υπηρεσία «ΧΡΥΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ 11811» για τις λοιπές περιοχές της Αττικής (πλην της Αθήνας) και για τις πόλεις Ηράκλειο, Πάτρα, Βόλος, αφού κατά τους ισχυρισμούς της από την εταιρία «...» προμηθεύτηκε χάρτες μόνο για την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Η χρησιμοποίηση των χαρτών της ενάγουσας (σε έντυπη και σε ηλεκτρονική ψηφιακή μορφή) για τη λειτουργία της υπηρεσίας «ΧΡΥΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ 11811» πρέπει να γίνει δεκτό ότι έγινε από την πρώτη εναγομένη μέχρι και τα μέσα Μαρτίου 2004, οπότε η τελευταία άρχισε να προμηθεύεται ηλεκτρονικούς και ψηφιακούς χάρτες από την εταιρία «...» βάσει της μεταξύ τους καταρτισθείσας υπ' αριθμ. ... συμβάσεως. Η πρώτη και η δεύτερη των εναγομένων με τις ανωτέρω περιγραφόμενες ενέργειες τους προσέβαλαν το ειδικό δικαίωμα (sui generis) του κατασκευαστή της βάσης δεδομένων που προβλέπεται από την Οδηγία 96/9 ΕΟΚ και το άρθρο 45Α του Ν 2121/1993 επί των προαναφερόμενων βάσεων δεδομένων της ενάγουσας, εφόσον η αντιγραφή και η χρησιμοποίηση των βάσεων δεδομένων της ενάγουσας έγινε από αυτές χωρίς την άδειά της και συγχρόνως άσκησαν σε βάρος της αθέμιτο ανταγωνισμό, εφόσον η εκμετάλλευση του έργου της ενάγουσας, προστατευομένου από το Ν 2121/1993 και καθιερωμένου στις συναλλαγές, έγινε από μη δικαιούχους και προς επίτευξη εμπορικού κέρδους, πλην όμως οι ειδικές αξιώσεις της ενάγουσας κατά της πρώτης εναγομένης κατά τη βάση περί αθέμιτου ανταγωνισμού έχουν υποπέσει στην εξάμηνη παραγραφή του άρθρου 19 του Ν 146/1914 κατά ουσιαστική παραδοχή της προβληθείσας από την τελευταία ενστάσεως παραγραφής, καθότι αποδείχθηκε ότι από τον Μάιο - Ιούνιο του 2003 η ενάγουσα γνώριζε την παράνομη και αθέμιτη χρησιμοποίηση των χαρτών της από την πρώτη και δεύτερη των εναγομένων για τις εκδόσεις του ΧΡΥΣΟΥ ΟΔΗΓΟΥ 2003, όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των χαρτών της από την πρώτη εναγομένη για τη λειτουργία της υπηρεσίας «ΧΡΥΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ 11811» κατά τον Οκτώβριο 2003 - Μάρτιος 2004 πρέπει να γίνει δεκτό ότι αυτό το γνώριζε η ενάγουσα καθ' όλο το χρόνο της χρησιμοποίησής τους, εφόσον κατά το ίδιο χρονικό διάστημα συνεργάστηκε εκ νέου με την πρώτη εναγομένη κατά τα προαναφερόμενα, γνωρίζοντας ότι αυτή δεν διέθετε άλλους χάρτες πλην των δικών της για τη λειτουργία της ανωτέρω υπηρεσίας και ως εκ τούτου από τότε μέχρι την άσκηση της ενδίκου αγωγής (16.12.2005) παρήλθε χρονικό διάστημα έξι μηνών. Η πρώτη και η δεύτερη των εναγομένων με την προεκτιθέμενη συμπεριφο-

ρά τους έβλαψαν τα συμφέροντα της ενάγουσας επιφέρουσες σε αυτή ζημιά συνιστάμενη στην απώλεια της αμοιβής (κέρδους), που θα ελάμβανε αν παραχώρουσε βάσει συμβάσεως την άδεια χρήσης και εκμετάλλευσης της βάσης δεδομένων της (έντυπης και ηλεκτρονικής - ψηφιακής) στην πρώτη και τη δεύτερη των εναγομένων για τη χρησιμοποίησή τους στις εκδόσεις του ΧΡΥΣΟΥ ΟΔΗΓΟΥ 2003 και την παραχώρηση της άδειας χρήσης και εκμετάλλευσης της ανωτέρω βάσης δεδομένων της στην πρώτη εναγομένη για τη λειτουργία της υπηρεσίας της «ΧΡΥΣΟΣ ΟΔΗΓΟΣ 11811». Δεδομένου ότι βάσει της υπ' αριθμ. ... συμβάσεως μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης των εναγομένων για την παραχώρηση της άδειας χρήσης και εκμετάλλευσης των ηλεκτρονικών και ψηφιακών χαρτών της σε όλα τα προϊόντα της πρώτης εναγομένης ήταν 597.000 ευρώ για μία τρίετία, η αμοιβή της ενάγουσας για την παραχώρηση της άδειας χρήσης και εκμετάλλευσης της βάσης δεδομένων της για ένα έτος για όλα τα προϊόντα θα ήταν 199.000 ευρώ (597.000 ευρώ : 3 έτη). Συνεπώς, η αμοιβή της ενάγουσας για την παραχώρηση της άδειας χρήσης και εκμετάλλευσης της βάσης δεδομένων της για ένα έτος για τις εκδόσεις του ΧΡΥΣΟΥ ΟΔΗΓΟΥ 2003 θα ήταν 99.500 ευρώ (199.000 : 2) και για την παραχώρηση της άδειας χρήσης και εκμετάλλευσης της βάσης δεδομένων της για ένα εξάμηνο (Οκτώβριος 2003 - Μάρτιος 2004) για το «ΧΡΥΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ 11811» θα ήταν 49.750 ευρώ (99.500 : 2 εξάμηνα). Σύμφωνα με το άρθρο 65 παρ. 2, 6 σε συνδυασμό με το άρθρο 45Α του Ν 2121/1993, η επιδικασθείσα αποζημίωση της ενάγουσας για την προσβολή του ειδικού δικαιώματός της (sui generis) ως κατασκευαστή της βάσης δεδομένων δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το διπλάσιο της ανωτέρω αμοιβής που θα ελάμβανε, ήτοι 199.000 ευρώ (99.500 x 2) για το ΧΡΥΣΟ ΟΔΗΓΟ 2003 και 99.500 ευρώ (49.750 x 2) για το «ΧΡΥΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ 11811». Εξάλλου, η ενάγουσα πέρα της ανωτέρω υλικής ζημιάς που υπέστη από την προαναφερόμενη συμπεριφορά της πρώτης και της δεύτερης των εναγομένων υπέστη και πθική βλάβη συνιστάμενη στην απαξίωση του εμπορικού προϊόντος της βάσης δεδομένων της, λόγω της αντιγραφής και χρησιμοποίησής της και σε σημαντική μείωση της φήμης και του κύρους της για την αποκατάσταση της οποίας δικαιοσύνη χρηματική ικανοποίηση που πρέπει να προσδιοριστεί λαμβανομένης υπόψη της φύσεως και του μεγέθους της προσβολής και των εν γένει περιστάσεων που τη συνοδεύουν, αλλά και της οικονομικής κατάστασης των μερών στο ποσό των 30.000 ευρώ για καθεμία από τις ανωτέρω παράνομες πράξεις. [...]

[*Δέχεται εν μέρει την αγωγή.*]

Σημ.: Η υπ' αριθμ. 6544/2006 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών σχετικά με τη νομική προστασία χαρτών από την πλευρά όχι μόνο του αθέμιτου ανταγωνισμού, αλλά και της πνευματικής ιδιοκτησίας φαίνεται να είναι η πρώτη σχετική με αυτά τα ζητήματα στην ελληνική έννομη τάξη.

Οι χάρτες ανήκουν σε μια κατηγορία «έργων» τα οποία δεν αποτελούν πάντοτε μια γνήσια έκφραση της καλλιτεχνικής ικανότητας του χαρτογράφου. Μπορεί βέβαια ένας καλλιτέχνης να σχεδιάσει έναν χάρτη μιας περιοχής με τη φαντασία και την καλλιτεχνική ευαισθησία του χαρτογράφου του Μεσαίωνα, που διακοσμούσε και τις θάλασσες με ωραία σχέδια από φάλαινες, αλλά και γενικά, φρόντιζε ίσως και περισσότερο από την (όσο το δυνατό

τότε) ακρίβεια της γεωγραφικής πληροφορίας, να παρουσιάζει έναν όμορφο χάρτη με καλλιτεχνική αξία. Στην περίπτωση αυτή βέβαια, δεν ανακύπτει και κανένα πρόβλημα από την πλευρά της προστασίας του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας του δημιουργού του χάρτη αυτού, καθώς αναμφισβήτητα, η χωρίς τη συναίνεσή του αναπαραγωγή ενός τέτοιου έργου απαγορεύεται από τον Ν 2121/1993, καθώς βέβαια, το έργο προστατεύεται ως πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 2 (παρ. 1), το οποίο συμπεριλαμβάνει στον κατάλογο των προστατευόμενων με αυτόν έργων των εικαστικών τεχνών και τους χάρτες (άρ. 2).

Το πρόβλημα από την πλευρά της εύρεσης της πιο κατάλληλης (και πιο δίκαιης) νομικής προστασίας ανακύπτει όταν η αξία ενός χάρτη ή μιας συλλογής χαρτών, είναι καθαρά εμπορική και όχι καλλιτεχνική, με την έννοια ότι οι χάρτες δεν ενέχουν ως έργα καλλιτεχνική αξία, αλλά αποτελούν ένα κλασικό παράδειγμα «πληροφοριακού προϊόντος» (*information product*), με ωφελιμιστικό σκοπό (*utilitarian work*), βλ. ενδεικτικά Scassa T., *Originality and Utilitarian Works: The Unesasy Relationship between Copyright Law and Unfair Competition*, 2003-2004, 1 UOLTJ 51επ.). Οι χάρτες σε αυτή την περίπτωση αποτελούν πληροφορικά προϊόντα που κατασκευάζονται και πωλούνται με σκοπούς παρόμοιους με εκείνους των (κλασικότερων μορφών των) βάσεων δεδομένων (όπως μια βάση νομικών πληροφοριών) ή ακόμη και εκείνων των προγραμμάτων Η/Υ.

Και ενώ και πάλι, μπορεί ένας τέτοιος χάρτης ως πληροφοριακό καθαρά προϊόν να ενέχει και κάποια δημιουργικότητα του προσώπου που τον δημιούργησε, η μεγάλη αξία των χαρτών ως πληροφοριακά προϊόντα θα έγκειται κανονικά στο ότι αυτοί είναι ακριβείς αναπαραστάσεις της γεωγραφικής πραγματικότητας του εξωτερικού περιβάλλοντος και στο ότι εμπεριέχουν όσο το δυνατό περισσότερες πληροφορίες και στο ότι θα έχουν μια καθαρά λειτουργική αξία. Χαρακτηριστικά δηλαδή, τα οποία αναγκαστικά τους απομακρύνουν από την έννοια της πρωτοτυπίας ως προς την επιλογή και τη διευθέτηση της γεωγραφικής πληροφορίας που αποσκοπείται να πωληθεί στο εμπόριο, οπότε τους απομακρύνουν εξ ίσου αποτελεσματικά και από την κατά το άρ. 2 του Ν 2121/1993 προστασία, αλλά και από την προστασία τους ως πρωτότυπες βάσεις δεδομένων κατά τον ίδιο νόμο.

Μια απτή απόδειξη της μεγάλης απόστασης αυτής, από έναν χάρτη ως κατά κύριο λόγο καλλιτεχνικό έργο σε ένα χάρτη που είναι ένα καθαρά πληροφοριακό προϊόν, είναι ότι, ανεξάρτητα από το εάν αυτό ομολογείται ή όχι ανοικτά από τους κατασκευαστές των χαρτών (αυτό θα είναι ιδιαίτερα δύσκολο σε χώρες του αγγλοσαξονικού κόσμου όπου η αστική ευθύνη για σφάλμα σε χάρτη έχει επικρατήσει σε συγκεκριμένες περιπτώσεις), συχνότατα για να έχουν οι κατασκευαστές αποδείξεις ότι οι χάρτες τους υπέπεσαν σε αντιγραφές αναγκάζονται να συμπεριλάβουν σε αυτούς ανύπαρκτες πληροφορίες, όπως π.χ. ένας ανύπαρκτος δρόμος ή ακόμη και μια ανύπαρκτη πόλη (βλ. McClendon, σχόλιο στην νλ. διεύθυνση www.straightdope.com/classics/a4_165.html, *Do maps have copyright traps to permit detextion of unauthorized copies?*). Είναι βέβαιο ότι

εάν επρόκειτο για ένα αληθινά πρωτότυπο έργο καμία ανάγκη δεν θα είχε ο δημιουργός του κάτι να σχεδιάσει «από πάνω», «εμβόλιμα», ώστε να μπορεί να αποδείξει την αντιγραφή του. Το έργο του θα «μιλούσε από μόνο του» ότι ήταν πρωτότυπο και δικό του και δεν θα χρειαζόταν να καταφύγει στα γνωστά πλέον, αλλά και πολύ παλαιά τεχνάσματα, των εμπορικών εταιριών.

Άλλωστε είναι ίσως χαρακτηριστικό ότι ειδικά στην παρούσα απόφαση, φαίνεται πως η κατασκευάστρια εταιρία δεν έκανε καν «τον κόπο» να αναφέρει το όνομα του φυσικού δημιουργού των επίδικων χαρτών, ούτε να περιγράψει ή να αποδείξει κάπως αυτός ο φυσικός δημιουργός του έργου των χαρτών τους σχεδίασε και δημιούργησε και πως επομένως, απέκτησε ο ίδιος δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας σε αυτούς, το οποίο βέβαια μετέπειτα και μεταβίβασε στην εταιρία που τους προώθησε εμπορικά. Έτσι, η αξίωση με βάση το δικαίωμα του δημιουργού του χάρτη έμεινε, όπως φαίνεται, στην αγωγή εντελώς ανυποστήρικτη και βέβαια, ορθότατα συνοπτικά απερρίφθη από το Δικαστήριο.

Με τις παρατηρήσεις αυτές δεν επιχειρείται να υποστηριχθεί ότι οι κατασκευαστές των χαρτών θα πρέπει να μένουν απροστάτευτοι από αντιγραφές. Οι πράξεις που αναφέρονται στην απόφαση (πλήρης αντιγραφή, μετατροπή μορφής και πώληση) αναμφίβολα αποτελούν παράνομες πράξεις. Το ερώτημα είναι ποια είναι η κατάλληλη νομική βάση προστασίας των κατασκευαστών των χαρτών αυτών. Η πιο αναμφισβήτητη δεν μπορεί να είναι άλλη από εκείνη της προστασίας από αθέμιτο ανταγωνισμό και ούτε καν χρειάζεται κανείς να δικαιολογήσει γιατί η παρούσα περίπτωση ξεκάθαρα εμπίπτει στις διατάξεις του νόμου που τον απαγορεύουν. Όμως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η αξίωση με τη νομική αυτή βάση είχε παραγραφεί. Επομένως, απέμεινε κατά τα επικαλούμενα στην αγωγή, η διερεύνηση δύο άλλων νομικών βάσεων, εκείνης της προσβολής δικαιώματος κατασκευαστή σε μη πρωτότυπη βάση δεδομένων με το ειδικής φύσης δικαίωμα και εκείνης του αδικαιολόγητου πλουτισμού.

Η επίλυση του ζητήματος από το Δικαστήριο με βάση το ειδικής φύσης δικαίωμα του κατασκευαστή βάσης δεδομένων βρίσκεται σε απόλυτη αρμονία με τα ισχύοντα κατά το άρθρο 45Α του Ν 2121/1993. Πραγματικά και αναμφισβήτητα, κατά την ορθή ερμηνεία του άρθρου αυτού και της Οδηγίας 96/9/ΕΟΚ για τη νομική προστασία βάσης δεδομένων, η ενάγουσα εταιρία ήταν δικαιούχος του *sui generis* δικαιώματος αυτού, επί των χαρτών και είχε, όπως φαίνεται, όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που χρειαζόταν για να αποδείξει ότι, είχε προσλάβει προσωπικό για να κατασκευάσει τους χάρτες και είχε δαπανήσει μεγάλα ποσά χρημάτων για την κατασκευή τους και την επαλήθευση του περιεχομένου των γεωγραφικών πληροφοριών που εμπεριέχονταν σε αυτούς κ.λπ., οπότε πληρούνταν, με δεδομένη και τη μακρά ιστορία δραστηριοποίησης της εταιρίας στον χώρο αυτό, η προϋπόθεση της Οδηγίας και του ελληνικού νόμου της ουσιαστικής επένδυσης στην κατασκευή της βάσης. Καθώς η εναγομένη εταιρία είχε θεωρήσει σκόπιμο, κατά την απόφαση, να αντιγράψει αυτούς τους χάρτες εξ ολοκλήρου, η παράνομη αφαίρεση και επαναχρησιμοποίηση όχι απλά ουσιαστικού τμήματος της βάσης δεδομένων (κατά τον νόμο) αλλά ολόκληρης, ήταν

επίσης αυταπόδεικτη. Και ο υπολογισμός της αποζημίωσης έγινε από το Δικαστήριο εξ ίσου ορθότατα, με βάση τον υπολογισμό της αμοιβής για την παραχώρηση της άδειας χρήσης των χαρτών αυτών, που υπήρχε άλλωστε σε συγκεκριμένη σύμβαση μεταξύ της δεύτερης και της τρίτης των εναγομένων και που επομένως, δεν θα μπορούσαν οι ίδιοι αυτοί εναγόμενοι να αμφισβητήσουν, αφού οι ίδιοι αυτή την αμοιβή είχαν συμφωνήσει για τη χρήση του ίδιου επίδικου προϊόντος. Το Δικαστήριο ακολούθησε βέβαια, και πάλι ορθότατα κατά το ελληνικό δίκαιο (κατά το άρθρο 65 παρ. 2 σε συνδ. με το άρθρο 45Α Ν 2121/1993) τον κανόνα του υπολογισμού της αποζημίωσης με βάση το διπλάσιο της αμοιβής κατά την ανωτέρω σύμβαση. Η προσφυγή στις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού μετά τα παραπάνω δεν χρειάστηκε.

Το αποτέλεσμα είναι εντελώς σύμφωνο με τις ισχύουσες διατάξεις και φαίνεται και οπωσδήποτε δίκαιο, καθώς, με δεδομένη την παραγραφή της αξίωσης από τον αθέμιτο ανταγωνισμό, τα πράγματα θα ήταν αρκετά πιο δύσκολα για την ενάγουσα εταιρία. Η προσφυγή στις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού θα ήταν λογικά επιτυχής, αλλά βέβαια ίσως να μην ικανοποιούσε από την αρχή την ανάγκη για ασφάλεια προστασίας που θα είχε, βέβαια, η ενάγουσα, καθώς δεν πρόκειται για μια προστασία *ad hoc*, αποσκοπούσα να καταστείλει ακριβώς αυτού του είδους παράνομη συμπεριφορά.

Η προστασία χαρτών ως βάσεων δεδομένων και γενικά, η προστασία συλλογών πληροφοριών ως βάσεων δεδομένων είναι πλέον σταθερά εγκαθιδρυμένη σε ευρωπαϊκό, αλλά και διεθνές επίπεδο: η Συμφωνία TRIPS, στο άρθρο 10, απαιτεί την προστασία συλλογών πληροφοριών, σε οποιαδήποτε μορφή, ως πνευματικά έργα («intellectual creations»). Οι κίνδυνοι από αυτή την υπέρμετρη, ιδιαίτερος όσον αφορά τις διατάξεις της Οδηγίας 96/9/ΕΟΚ προστασία έχουν για πολλά χρόνια περιγραφεί και αναλυθεί από πολλούς θεωρητικούς του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά και των ατομικών δικαιωμάτων. Κατά την επίσημη αξιολόγηση της Οδηγίας αυτής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προτείνεται μέχρι και η κατάργηση αυτού του ειδικής φύσης δικαιώματος, καθώς καμία απόδειξη δεν υπάρχει ως προς ότι η θέσπισή του ενίσχυσε κάπως, έστω, την ευρωπαϊκή αγορά βάσεων δεδομένων (βλ. αναλυτικά, Κανελλοπούλου - Μπότη Μ., Το ειδικής φύσης δικαίωμα του κατασκευαστή βάσης δεδομένων: ενσωμάτωση, ερμηνεία και αξιολόγηση της Οδηγίας 96/9/ΕΟΚ, ΔιΜΕΕ 2006, 338 επ.).

Αλλά και στην παρούσα περίπτωση, εύλογα δικαιούται κανείς να αναρωτηθεί: γιατί να υπάρχει ανάγκη προσφυγής σε δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, αφού το επίδικο προστατευόμενο αντικείμενο είναι ένα γεωγραφικό πληροφοριακό προϊόν, μια συλλογή πληροφοριών με την οποία οποιοσδήποτε και εάν ήθελε να καταπιαστεί να δημιουργήσει, θα κατέληγε ασφαλώς

στο ίδιο αποτέλεσμα; Γιατί να χρειαζόμαστε ένα, έστω ειδικής φύσης δικαίωμα, το οποίο όμως ξεκάθαρα ανήκει στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν αφορά τίποτε άλλο παρά μια προστασία διάρκειας δεκαπέντε ετών (η οποία μπορεί να επεκταθεί και στο διπνεκές του χρόνου), προστασία, που μάλιστα, αφορά δεδομένα που είναι και ορατά και κοινά, λογικά, σε όλους.

Άλλωστε το ίδιο το ΔΕΚ (Fixtures Marketing Limited v. Svenska AB, C-338/2002) κρίνοντας υπόθεση προστασίας με βάση το ειδικής φύσης δικαίωμα, έκρινε ότι υπάρχει μια σαφής διαφοροποίηση ανάμεσα στα δεδομένα (*data*) τα οποία ένας επίδοξος κατασκευαστής συλλέγει και επομένως, τα αποκτά και στα δεδομένα τα οποία ο κατασκευαστής δημιουργεί. Στα δεδομένα που δημιουργεί, όπως όταν μια εταιρία οργάνωσης ποδοσφαιρικών αγώνων «κανονίζει» ποια ομάδα θα παίξει με ποια άλλη, τότε και που, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί η ειδικής φύσης προστασία βάσης δεδομένων, η οποία επιφυλάσσεται μόνο υπέρ του κατασκευαστή που τα συλλέγει από κάποιον «εξωτερικό» χώρο. Οι γεωγραφικές πληροφορίες λογικά εμπίπτουν σε εκείνες που ήδη υπάρχουν και που συλλέγονται από τους γεωγράφους, όμως στη θεωρία (Davison M., Hugenholtz B., Football Fixtures, Horse Races and Spin-offs: the ECJ Domesticates the Database Right, www.ivir.nl/publications) ήδη έχουν διατυπωθεί αμφιβολίες κατά πόσο, για παράδειγμα, οι καταγραφές μετεωρολογικών πληροφοριών ή εκείνες που προκύπτουν από την καταγραφή γονιδιακών σειρών συνιστούν κτήση δεδομένων που ήδη υπάρχουν ή δημιουργία τους, με τη μεσολάβηση και τη συμβολή μιας επιστημονικής δραστηριότητας. Την ίδια ερώτηση βέβαια θα μπορούσε να κάνει κανείς και όσον αφορά τις γεωγραφικές πληροφορίες, καθώς σίγουρα, δεν πρόκειται για μια απλή συλλογή αριθμών τηλεφώνων του λεκανοπεδίου, π.χ. της Αττικής.

Γιατί λοιπόν να μην δεχθούμε, ως τελικά προτιμότερη και νομικά ορθότερη, την προστασία μέσω του αθέμιτου ανταγωνισμού, με μια ίσως μακρότερη χρονική διάρκεια παραγραφής, καθώς έξι μήνες πραγματικά δεν μπορεί παρά να είναι μικρός χρόνος, ή μέσω της ΑΚ 904; Μήπως άλλωστε η ενάγουσα εταιρία θα σταματούσε τη μακρόχρονη παραγωγή των επικρατούντων βέβαια στην ελληνική αγορά χαρτών της, εάν τυχόν δεν διέθετε στη φαρέτρα της το ειδικής φύσης δικαίωμα; Αυτά και πολλά άλλα είναι τα ερωτήματα που όπως φαίνεται θα συνεχίσουν να μας απασχολούν, στην προσπάθειά μας να διευκρινίσουμε την αληθινή νομική φύση της αθέμιτης οικειοποίησης περιεχομένου μιας συλλογής πληροφοριών, τη στιγμή που διδάσκεται ότι η πνευματική ιδιοκτησία δεν μπορεί να αφορά «πληροφορίες».

Μαρία Κανελλοπούλου - Μπότη,
Λέκτορας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο